

Beslutningsforslag nr. B 105. Fremsat den 30. marts 2006 af Mette Gjerskov (S), Torben Hansen (S) og Steen Gade (SF)

Forslag til folketingsbeslutning om individuelle miljøgodkendelser for landbruget og naturgenopretning

Folketinget opfordrer regeringen til at fremsætte lovforslag og foretage de nødvendige ændringer af administrative forskrifter med henblik på at ændre reguleringen af landbrugets miljøpåvirkning i overensstemmelse med følgende retningslinjer:

Landbruget skal i højere grad reguleres som al anden industri. En regulering af landbrugets miljøpåvirkning skal ske efter en tostrengt strategi, hvor man arbejder på at mindske miljøpåvirkningen, mens man samtidig genopretter og plejer naturen der, hvor den allerede er blevet påvirket af forurening fra landbruget.

1. Individuelle miljøgodkendelser

Først og fremmest skal der indføres krav om 8-årige individuelle miljøgodkendelser af alle landbrugsbedrifter med et areal på mere end 30 ha eller med en produktion på mere end 42 dyreenheder. Den individuelle miljøgodkendelse skal tage udgangspunkt i de naturgivne forhold i området og landbrugets samlede belastning heraf.

De 8-årige individuelle miljøgodkendelser vil indebære følgende:

- Grænser for udslip af nitrat, fosfor og ammoniak – både til vand og til luft.
- Hensynet til den samlede belastning lokalt under naturens tålegrænse (kumulative effekter).
- Krav om anvendelse af ny teknologi (BAT).
- Hensyntagen til naboer, for så vidt angår lugtgener m.v.
- Udarbejdelse af naturplaner for ejendommen.
- Dokumentation af overholdelse af miljøgodkendelsen via et grønt regnskab fra landmanden.

Indkøringsperioden for de individuelle miljøgodkendelser bør maksimalt være 5 år.

2. Yderligere midler til naturgenopretning

Sideløbende skal naturområder, der allerede er påvirkede af forureningen fra landbruget, genoprettes og plejes. Ud over den nuværende finansiering overføres 20 pct. af de direkte landbrugsstøttemidler til landdistriktpuljen.

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Formålet med beslutningsforslaget er at forbedre naturen og miljøet i Danmark. Forslaget indebærer dels regulering af landbrugets miljøpåvirkning, dvs. landbrugets belastning af miljøet med nitrat, fosfor og ammoniak samt lugtgener, dels en større indsats for naturgenopretning og pleje via landdistriktsprogrammet.

Baggrund

Beslutningsforslaget er en delvis genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 61 fra folketingsåret 2004-05, 1. samling (se Folketingstidende 2004-05, 1. samling, tillæg A side 3900-3901).

For det første er landbruget i dag en af de væsentligste kilder til belastning af miljøet i Danmark. Landbruget udleder hvert år pesticider til åer, søer og have, forurener grundvandet med nitrat og fosfor og forurener luften med ammoniakdampe fra husdyrgødning. Og selv om denne belastning ifølge Dansk Landbrug i de senere år har været faldende, er forureningen ikke desto mindre medvirkende til, at en række af vores særlige naturområder som vandremiler og vandrekulter langsomt er ved at forsvinde. Hertil kommer, at mange naboer er generede af lugten fra husdyrbrug.

For det andet ventes antallet af husdyrbesætninger at falde dramatisk i de kommende år, og samtidig forventes bedriftsstørrelserne at stige næsten tilsvarende dramatisk. Ifølge nøgletal for udviklingen i dansk landbrug er antallet af kvæg- og svinebesætninger faldet med mere end 6.000 fra ca. 23.000 i 2000 til ca. 17.000 i 2004. Ifølge Dansk Landbrug vil denne udvikling fortsætte fremover, således at vi i 2015 kun ventes at have ca. 7.000 kvæg- og svinebesætninger. Det betyder, at en stor del af de danske husdyr i disse år skifter adresse. Men det betyder også, at landbrugsbedrifter i stadig højere grad skal sammenlignes med industrivirksomheder, og forslagsstillerne ser det derfor som en naturlig følge, at landbruget reguleres på samme måde som virksomheder.

For det tredje er der på nuværende tidspunkt lange sagsbehandlingstider i amterne for godkendelse af husdyrbrug med VVM-pligt. Nogle ansøgninger kan være under sagsbehandling i 4 til 5 år. Denne situation er ikke rimelig for et af Danmarks væsentlige erhverv. Derfor er der hurtigst muligt behov for en politisk afklaring af regelsættet, så der kan komme en smidigere sagsbehandling, når opgaven fra den 1. januar 2007 overflyttes fra amterne til kommunerne.

Forslagsstillerne er opmærksomme på, at Miljøministeriet for tiden arbejder med nye regler for miljøgodkendelser i landbruget. Da reguleringen alene vil omfatte fremtidige udvidelser og ikke den nuværende produktion, vil den kommende regulering af fremtidige produktioner ikke være tilstrækkelig i forhold til den nuværende belastning, som jo er hovedproblemet.

For at imødekomme ovenstående problemer fremsætter forslagsstillerne følgende forslag om individuelle miljøgodkendelser, der indbefatter grænser for nitrat, fosfor og ammoniak, hensynet til den samlede belastning lokalt, krav om anvendelse af ny teknologi, hensyntagen til naboer m.fl. samt udarbejdelse af naturplaner og grønne regnskaber.

Bemærkninger til forslagens enkelte punkter

Ad 1. Individuelle miljøgodkendelser

Alle landbrug over 30 ha eller 42 dyreenheder (DE) skal reguleres som al anden industri med individuelle 8-årige miljøgodkendelser. Kravet om individuel miljøgodkendelse af den enkelte landbrugsbedrift tilfører miljøreguleringen af landbruget en tiltrængt dimension: hensynet til og belastningen af det lokale miljø og den lokale natur. Det vil skabe en mere effektiv reduktion af landbrugets belastning, hvor det betyder mest for naturen. I miljøgodkendelserne skal der tages hensyn til følgende:

Grænser for udslip af nitrat, fosfor og ammoniak – både til vand og til luft

Der skal fastsættes konkrete krav til det maksimale stoftab fra bedriften, det vil sige, at godkendelsen skal

indeholde specifikke krav til belastning med nitrat, fosfor og ammoniak. Kravene fastsættes bl.a. ud fra, hvor mange næringsstoffer eventuelle sårbare naturtyper og vandressourcer i området kan tåle. Denne regulering er i overensstemmelse med vandrammedirektivets krav om operationelle målsætninger.

Hensynet til den samlede belastning lokalt under naturens tålegrænser (kumulative effekter)

Miljøgodkendelsens krav til landbrugets belastning skal bygge på det kumulative princip i de situationer, hvor flere bedrifter påvirker den regionale natur. Det medfører, at miljøreguleringen tager hensyn til, hvad den lokale natur kan tåle, og at udgangspunktet for miljøgodkendelsen er den samlede belastning af et område fra alle kilder. En landmands ønske om at udvide eller ændre sin bedrift skal således vurderes i forhold til den samlede miljøbelastning fra alle bedrifter i lokalområdet og øvrige kilder såsom bilisme og energiproduktion. Heri skal også medtages eventuelle gylleaftaler, salg via entreprenører og leverancer til gylleaftøringsanlæg. Konsekvensen kan blive, at selv om en bedrift isoleret set overholder miljøkravene, kan en ansøgning om udvidelse eller ændring afvises, hvis den samlede belastning i området er større end den lokale naturs tålegrænser.

Krav om anvendelse af ny teknologi (BAT)

Der skal i forbindelse med miljøgodkendelserne stilles krav om anvendelse af den bedst tilgængelige teknik (BAT). Det vil sige, at ansøgeren får lejlighed til at redegøre for mulighederne for at indrette produktionen mere miljømæssigt forsvarligt eksempelvis ved at substituere særlig skadelige stoffer med mindre skadelige stoffer. En grundig og regelmæssig gennemgang af en bedrifts miljøbelastning vil på denne måde føre til en mere miljøvenlig og mere ressourceoptimal produktion. Erfaringer med miljøgodkendelser af industrivirksomheder tyder på, at en individuel regulering tilskynder udviklingen af ny teknologi og mere miljørigtige produktionsmetoder; ny teknologi udvikles kun, hvis der er vilje til at investere i den.

Hensyntagen til naboer, for så vidt angår lugtgener m.v.

Af hensyn til naboer, turister og andre, der færdes i nærheden af husdyrbrug, tages de nuværende afstandskrav på 100 m fra naboer og 300 m fra landsbyer op til revision, således at der for visse typer af særlig lugtbelastende husdyrbrug må ske en fordobling af afstandskravet til henholdsvis 200 m og 600 m for nye anlæg og udvidelser af eksisterende bedrifter. Hertil

kommer krav om reduktion af lugtgener ved udnyttelse af ny teknologi.

Udarbejdelse af naturplaner for ejendommen

I forbindelse med miljøgodkendelsen gennemgås ejendommens naturarealer, og der udformes en naturplan, som fastsætter konkrete retningslinjer for forbedring, bevarelse eller genopretning af naturen på ejendommen. Naturplanen skal tage udgangspunkt i områdets naturkvalitetsplanlægning og både fastlægge landmandens indsats for at indfri disse målsætninger og medvirke til at sikre skabelse af ny natur.

Naturplanen skal således omfatte en beskrivelse af bedriftens naturarealer og en stillingtagen til forvaltningen af disse. Til naturarealer henregnes: beskyttede naturområder under naturbeskyttelseslovens § 3, andre levesteder for vilde dyr og planter (dvs. andre biotoper som for eksempel læhegn og markskel), kulturhistoriske værdier, brakarealer, sprøjtefrie randzoner og områder, hvor der foregår miljøvenlig drift (MVJ). Hertil kommer en beskrivelse af eventuelle større naturområder, der ligger nær ved bedriftens egne arealer.

Dokumentation af overholdelse af miljøgodkendelse via et grønt regnskab fra landmanden

For at sikre at miljøgodkendelserne overholdes, pålægges alle landmænd at udarbejde grønne regnskaber.

I dag kan landmanden frivilligt udarbejde et grønt regnskab, hvis han ønsker at få tilskud for at drive en særlig miljøbevidst produktion. I 2002 udarbejdede 227 landmænd grønne regnskaber, hvilket svarer til 0,45 pct. af alle bedrifter i Danmark. I 2003 udarbejdede 369 landmænd grønne regnskaber, hvilket svarer til 0,76 pct. af alle samlede bedrifter. Og i 2004 udarbejdede 549 landmænd grønne regnskaber, hvilket svarer til 1,20 pct. af alle samlede bedrifter. Den udvikling går ikke hurtigt nok, selv om der via tilskudsordninger er sikret et incitament til landmændene.

Forslagsstillerne mener derfor, at denne ordning skal indføres for alle landmænd. Forslagsstillerne mener, at miljøvenligt landbrug ikke blot skal være en mulighed – det skal være en pligt.

På nuværende tidspunkt følger de grønne regnskaber regnskabsåret, hvilket også skal være tilfældet ved en tvungen ordning. Også hvad angår kontrol, vil man følge den hidtidige ordnings forskrifter. Til forskel fra den nuværende ordning vil udarbejdelsen af grønne regnskaber dog ikke længere udløse et tilskud til landmanden, eftersom dette nu vil være lovpligtigt.

Ad 2. Naturgenopretning

Ud over de fremadrettede initiativer for at begrænse forureningen skal der sideløbende arbejdes på at genoprette og pleje de naturområder, der allerede er påvirkede af forureningen fra landbruget. I den forbindelse skal der udarbejdes en naturgenopretningsplan.

I Rådsforordning om fastlæggelse af fælles regler for den fælles landbrugspolitik ordninger for direkte støtte m.m., artikel 69, gives der mulighed for at tilbageholde op til 10 pct. af støtten under enkeltbetalingsordningen og anden direkte støtte til landmændene med henblik på at yde en ekstra støtte til særlige typer landbrug. Denne mulighed har regeringen ikke ønsket at udnytte – i modsætning til f.eks. Storbritannien.

Imidlertid har fødevareministeren i sit svar på spørgsmål S 2434 af 13. februar 2006 oplyst, at der med Det Europæiske Råds budgetaftale i december 2005 er skabt mulighed for, at hvert medlemsland frivilligt kan beslutte at overføre op til 20 pct. af den direkte landbrugsstøtte til den enkelte landmand til landdistriktsprogrammet. Forslagsstillerne ser en sådan mulig overførsel som en hensigtsmæssig måde at give et incitament til at drive miljøorienteret landbrug. Ved en overførelse tager man ikke pengene fra landmændene, men omfordeler pengene til de landmænd, der gør en aktiv indsats for naturen. Med beslutningsforslaget pålægges regeringen derfor at overføre 20 pct. af de direkte landbrugsstøttemidler til landdistriktsprogrammet.

*Skriftlig fremsættelse***Mette Gjerskov (S):**

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om individuelle miljøgodkendelser for landbruget og naturgenopretning.

(Beslutningsforslag nr. B 105).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.